

ประโยค ป.ธ. ๙
แต่ง ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

ในสมัยเมื่อการถือพุทธศาสนาในอินเดียเกิดแยกกันเป็นนิกายฝ่ายเหนือ และนิกายฝ่ายใต้ นั้น พระสงฆ์ทั้ง ๒ นิกายก็ถือพระธรรมวินัยตามพระไตรปิฎกด้วยกัน แต่นิกายฝ่ายใต้ถือพระวินัยเป็นสำคัญ ส่วนนิกายฝ่ายเหนือถือพระปรมาัตถ์เป็นสำคัญ ด้วยคติของพระสงฆ์นิกายฝ่ายใต้มุ่งหมายจะรักษาพระธรรมวินัย ตามซึ่งพระอรียสาวก ได้ทำปฐมสังคายนาไว้ให้มั่นคง ประสงค์จะให้พระพุทธานุศาสนาคงอยู่อย่างพระพุทธานุเจ้า ทรงสั่งสอน มิให้ผันแปรไปเป็นอย่างอื่น ส่วนคติของพวกนิกายฝ่ายเหนือ มุ่งหมายจะเผยแผ่พระพุทธานุศาสนาให้มหาชนเลื่อมใสแพร่หลายเป็นสำคัญ ผิดกันดังนี้ พวกสงฆ์นิกายฝ่ายเหนือคิดเห็นว่า วิธีสอนพระพุทธานุศาสนาแต่ก่อน ซึ่งพระสงฆ์ประพฤติ ระวังกิเลสตนเองให้เป็นเยี่ยงอย่าง แล้วชักจูงคนทั้งหลายให้ประพฤติตามนั้นเป็นทางแคบ เพราะที่คนที่ยากลำบากปัญญาต่ำ คิดไม่เห็นประโยชน์ ก็มีใครเลื่อมใสในพระพุทธานุศาสนา จึงคิดวิธีใหม่เปลี่ยนเป็นมุ่งหมายเกลี้ยกล่อมชักจูงคนให้เลื่อมใสในพระพุทธานุศาสนา เสียก่อนแล้ว จึงสั่งสอนให้ระงับดับกิเลสต่อภายหลัง เรียกว่าวิธี "มหายาน" หมายความว่า เป็นยานพาหนะอันกว้างใหญ่ ที่จะรับชนสัตว์ข้ามสังสารวัฏ แล้วเลยเรียกลัทธิเดิมว่า "หินยาน" หมายความว่า เป็นยานพาหนะอันคับแคบ

เมื่อลัทธิของมหายานเกิดขึ้นด้วยความมุ่งหมายดังกล่าวมา ต่อมา พระสงฆ์ฝ่ายมหายานก็แก้ไขคติในพระพุทธานุศาสนาผันแปรไปเป็นอันดับ เป็นต้นว่า พระนิพพานตามคติเดิมถือว่าบุคคล จะพึงถึงได้แต่ด้วยเป็นพระพุทธานุเจ้า หรือเป็นพระปัจเจกโพธิ หรือเป็นพระอรหันตชินนาสพ พวกมหายานถือว่าไม่ควรมุ่งหมายที่จะเป็นพระปัจเจกโพธิ หรือเป็นพระอรหันตชินนาสพ เพราะจะไปพระนิพพานแต่ตัว ไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ควรมุ่งหมายแต่พุทธภูมิอย่างเดียว จะได้พาผู้อื่นข้ามสังสารวัฏเสียก่อน แล้วตนเอง

จึงเข้าพระนิพพานต่อภายหลัง เมื่อความนิยมมีเช่นนั้นเป็นเค้า ก็สั่งสอนคนทั้งหลาย ให้มุ่งหมายเป็นพระโพธิสัตว์ แทนที่เคยหมายให้บรรลุมรรคผลมาแต่ก่อน เมื่อใครได้บำเพ็ญคุณวิเศษ เช่นเคยนับถือว่าเป็นพระอริยบุคคล ก็ถือว่าเป็นพระโพธิสัตว์ จึงเกิดนับถือพระโพธิสัตว์เป็นสำคัญขึ้นในลัทธิมหายาน ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๙

แต่ง ไทยเป็นมคอธ

พ.ศ. ๒๕๓๕

ยทา หิ ชมพูทีเป พุทธสาสนे समुप्राप्तदिलगुति उदतरनिकाये जेव
 तगुचिदनिकाये जाति त्विठा विभाकमापञ्चि, कथा देसु त्विसु निकायेसु प्रियापनुना गिगु
 देपिगुगसङ्घात् ऋम्विनयं उदत्तान् उदत्तान् समुप्राप्तदिया प्रानगुत्तं गत्वा
 पक्कण्हनदियेव १ देसु ज तगुचिदनिकायिगे गिगुसङ्घे विनयं उदत्तान् समुप्राप्तदिया
 प्रानगुत्तं गत्वा पक्कण्हति १ उदतरनिकायिगे पन अभिम्मं १ तगुचिदनिकायिगे हेत्त
 गिगुसङ्घे यदा अरियसावकद्वेरेहि ऋम्विनयसुस प्रमसङ्गिदि गत्वा, तदेव ऋम्विनयं
 जिग्गुचिदिं गत्वा अनुरगुचिं यदा ज पुत्तरेण गक्कत्ता ऋम्वे ज विनये ज तेसिโต
 पण्णत्तो, तदेव पुत्तसासन् ओण्णं गत्वा पत्तिगुत्तापत्तुं मनसिगोदेव १ उदतरनिकायिगे
 पन पण्णनहिदाय पण्णनसुखाय लोकाणुगमाय वेपुल्लाय पुत्तसासन् पकासेसुं १ देसज्जेव
 पुत्तसासने समुप्राप्तदिलगुतिविसेसे त्थुत्तपो १ उदतरनिकायिगे हेत्त गिगुसङ्घे ओत्तो
 ज पुत्तरे गिगुसङ्घे ओत्तो प्रसेसं सगुत्तिकावत्तया उदत्तान् गिलेसे वुप्पमेत्तुं ऋमानुत्तम-
 प्रपिण्णो ओत्तो प्रे जत्तानं अनुत्तयापत्तुं समात्तेदि, तत्तसेव पुत्तसासनेपुत्तसासनेवि
 उदिस्सपारो ओत्तो, पुत्तरेणा हि तुम्मेत्ता हुत्ता समुप्राप्तदिया आनिस्सं ओत्तान्त्वा
 पुत्तसासने पत्तना गित्तुं नेवागिपत्तनेत्ति मनसिगित्ता तदेव पुत्तसासन् पकासेत्तुं
 उपत्तयमानो दाव प्रे पुत्तसासने पत्तने गत्वा समात्तेत्तुमिज्जदि, ते ज पज्जा
 गिलेसानं वुप्पमत्तया ओत्तति अनुत्तति १ तत्तसेवायं लगुति सत्ते स्संसारं उदिग्गामेत्तुं
 महाविस्सालयानत्तणेन महायानत्ति, प्रिमलगुति ज उदिस्सपारयानत्तणेन हिनयानत्ति वुज्जति १

อิจเจว พุทธสาสนे महायानलगुति पात्तुरोत्तो १ ตโต ज महायानगिगुसङ्घे
 अनुत्तपणे นิพพานत्तติอาทิ พุทธสาสนे समुप्राप्तदिविธี उदत्तान् जेव प्रเสถจ
 ปฏिवุप्पกาสิ १ กถं १ प्रिमคदिया हि पुत्तरेसानं हेम्मगिनिवेसे ओत्तो तत्तเจ निพพานं
 येन เกณจิ पुत्तरेण वा ปจ्जेกपुत्तरेण वा ชีณาสवेण वा อธิคन्तพพं होत्ति १ महायान-
 गिगुसङ्घसुस पनेम्मगिनिवेसे पुत्तरेसा ปจ्जेกपुत्तो वा ชีณาสโว वा गित्तुं नेवागिपत्तयेय,

เอวรูป หิ ปุคฺคโล ปจฺจตฺตฺเยว นิพฺพานํ อธิคจฺจติ, น จ ปเรสฺส อตฺถาย หิตาย สุขาย
 ปฏิปชฺชติ นาม, อถฺโข พุทฺธปริสา พุทฺธภาวเมวาทิปตฺถเยย, เอวรูปา จ ตาว ปเร สฺสาร์
 อติฏฺกามสฺสิ, ปจฺจา สยเมว นิพฺพานํ อธิคมิสฺสตีติ ฯ เอวณฺหิ สติ มหายนิกฺขุสงฺโฆ
 ยถา จิโต ปุพฺเพ นิกฺขุสงฺโฆ มคฺคผลปฺปตฺติยา, ตถา อกฺตวา โทริสฺสคฺคภาวปฺปตฺติยา
 สมฺมาปฏิปตฺติยํ พุทฺธสาสนิกเ อิวทิตฺตํ อนุสาสิตฺตํ มนสิกรโรเตว ฯ โย โกจิ ปุคฺคโล
 อธิคตฺถควิวเสสฺส อโหสิ, เสว อิโต ปุพฺเพ อริโยติ สมฺภาวิโต โหติ, มหายนิกฺขุสงฺฆเม
 ปน โทริสฺสคฺคโตติ ฯ อิจฺเจวํ มหายนลฺหริยํ โทริสฺสคฺคภาวปฺปตฺตินิยโม สมฺภาวนีโยเยว
 อโหสิ ฯ

สนามหลวงแผนกบาลี

แต่ง.